

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2173/2017
15.03.2018. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Добриле Страјина, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Врсајков адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Горан Мостарац адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 441/16 од 12.06.2017. године, у седници већа одржаној дана 15.03.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 441/16 од 12.06.2017. године.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 441/16 од 12.06.2017. године у другом и трећем ставу изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 8982/2014 од 20.10.2015. године, ставом првим изреке, тужбени захтев тужиоца је делимично усвојен. Ставом другим изреке, обавезан је тужени ББ из ... да тужиоцу АА из ... исплати на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности - достојанства и због повреде части износ од 70.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате у року од 15 дана под претњом извршења. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати трошкове поступка у висини од 46.600,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате у року од 15 дана под претњом извршења. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде права личности - достојанства и због повреде части преко износа од 70.000,00 динара па до тражених 300.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 441/16 од 12.06.2017. године, ставом првим изреке, одбачен је предлог туженог за делегацију надлежности од 12.02.2016. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојена жалба туженог и

пресуда Основног суда у Новом Саду П 8982/2014 од 20.10.2015. године у делу одлуке о накнади нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности - достојанства и због повреде части, као и у делу одлуке о трошковима парничног поступка, преиначена тако што је обавезан тужени ББ из ... да тужиоцу АА из ... на име накнаде нематеријалне штете због повреде права личности - достојанства и због повреде части исплати износ од 45.000,00 динара, уместо раније досуђених 70.000,00 динара, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 22.400,00 динара, уместо у раније досуђеном износу од 46.600,00 динара, док се преко преиначеног па до раније досуђеног износа на име накнаде нематеријалне штете тужбени захтев тужиоца одбија, а у преосталом делу жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда у преосталом побијаном, а непреиначеном делу, потврђена. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 55/14 - ЗПП), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачења права (посебна ревизија).

Тужени је уз ревизију приложио пресуду Апелационог суда у Београду Гж 8108/15 од 06.04.2016. године којом је, у спору тужиоца ВВ - полицијског службеника у Одељењу криминалистичке полиције Полицијске управе ... против истог туженог, на другачији начин одлучено о захтеву за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде угледа и части. С тога, по оцени Врховног касационог суда, постоји потреба да се у циљу уједначавања судске праксе о ревизији изјављеној у овом поступку одлучује применом наведене законске одредбе.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о основаности ревизије туженог, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен у Министарству унутрашњих послова - Полицијска управа ..., као шеф Одсека за сузбијање привредног криминала у Одељењу криминалистичке полиције. Туженог је

уознао у вези са послом који обавља, као подносиоца великог броја кривичних пријава против учинилаца кривичних дела из области привредног криминала. Тужени је 05.12.2013. године од Полицијске управе ... затражио да му се достави диплома тужиоца, потврда о његовом држављанству и потврда да није кажњаван и да против њега није вођен дисциплински поступак. У истом поднеску тужени је изразио сумњу да су тајкуни учествовали у целокупном школовању и изradi магистарског рада тужиоца који није показао стручност у раду и испуњавању обавеза, због чега је предложио да се суспендује јер не треба да ради у полицији зато што брука службу. Тужени је своје мишљење о тужиоцу износио и у обраћању Апелационом јавном тужилаштву, а 14.07.2015. године писмено се обратио министру полиције ради предузимања хитних мера према инспекторима који су, држећи необрађене пријаве у фиокама, штитили починиоце кривичних дела. Тужилац је тим поводом давао изјаве Сектору унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова и зато се објективно осећао узбуђеним, исфрустрираним, пониженим а његово достојанство и однос према подређенима и претпостављенима, грађен дуги низ година, доживео је тежак ударац изношењем клевета и непоткрепљених тужби. Ове радње туженог утицале су и на тужиочев приватни живот јер је његова супруга запослена у тужилаштву, тако да су пријаве туженог биле честа тема и њихових приватних разговора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чланова 154, 155, 158, 198. и 200. Закона о облигационим односима, досудио тужиоцу новчану накнаду нематеријалне штете за повреду права личности - достојанства и части. По налажењу тог суда, тужени је у релативно дужем временском периоду, у писменом обраћању различитим државним органима, износио тврдње које нису доказане а увредљиве су за тужиоца, па му је на тај начин проузроковао нематеријалну штету у виду повреде његовог достојанства и части, односно нарушеног субјективног осећаја сопствене вредности, понижености и исфрустрираности.

Одлучујући о жалби туженог другостепени суд је прихватио закључак нижестепеног суда о постојању душевних болова због повреде права личности - достојанства и части тужиоца, као и о одговорности туженог за насталу штету, али је сматрао да је погрешно примењено материјално право при одређивању висине новчане накнаде и зато је досуђени новчани износ снизио на износ правичне новчане накнаде, у смислу члана 200. Закона о облигационим односима.

По налажењу Врховног касационог суда, изјављеном ревизијом основано се указује на погрешну примену материјалног права, због чега чињенично стање није у потпуности и правилно утврђено.

Одредбом члана 56. Устава Републике Србије је прописано: да свако има право да сам или заједно с`другима упућује петиције и друге предлоге државним органима, организацијама којима су поверена јавна овлашћења, органима аутономне покрајине и органима јединица локалне самоуправе, и да од њих

добије одговор када га тражи (став 1); да због упућивања петиција и предлога нико не може да трпи штетне последице (став 2); да нико не може да трпи штетне последице за ставове изнете у петицији или предлогу, осим ако је тиме учинио кривично дело (став 3). Одредбом члана 46. Устава утврђено је: да се јемчи слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје (став 1); да се слобода изражавања може законом ограничити ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије (став 2).

Из изложеног следи да Устав јемчи да због упућивања притужбе на рад државних органа и за ставове изнете у њој нико не може трпети штетне последице, осим ако је ставовима изнетим у притужби учињено кривично дело. Осим тога, ставови изнети у притужби морају се сматрати и саставним делом слободе мисли и изражавања, која се може ограничити законом ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије.

У конкретном случају, постоји колизија два Уставом загарантована права - права на притужбу, заједно са правом на слободу изражавања, и права на приватност, односно част и углед. Због тога је суд дужан да у сваком поступку, у којем се појави супротстављеност ових права, врши одмеравање ради утврђења којем од тих права би, у датом случају, требало пружити заштиту.

У овом случају, оцењујући повреду права тужиоца на достојанство личности и част занемарено је право туженог као грађанина на подношење притужбе државном органу и легитимно право да путем представке указује на рад и поступке државних органа. Одговорност туженог заснована је на његовој кривници и садржају поднете притужбе. У погледу садржаја, притужба је увек легитимна када се у њој изражава сумња или неповерење у објективно и законито вршење јавне функције, независно од субјективне оцене носиоца функције против кога је притужба усмерена. То значи да и оне изјаве садржане у притужби, које су објективно штетне по појединца, не могу бити основ за успостављање правне одговорности јер су границе прихватљиве критике увек шире када се критика односи на рад или понашање носиоца јавне функције, односно државног службеника. Ставови изнети у притужби могу се сматрати увредљивим и клеветничким само ако се из садржаја притужбе и њеног општег тона може јасно установити да је њен једини или главни циљ изношење клеветничких тврдњи, а да је тражење заштите својих права од споредног или никаквог значаја за подносиоца притужбе.

Из наведених разлога, побијана другостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

У поновном поступку другостепени суд ће, имајући изложено у виду, одмеравајући и стављајући у однос право тужиоца на достојанство личности и част са правом туженог на подношење притужбе, одлучити о жалби туженог и правилности пресуде првостепеног суда којом је утврђено да су наводима из поднетих притужби повређена лична права тужиоцу и да му зато припада правична новчана накнада за претрпљене душевне болове. При поновном одлучивању о жалби туженог, другостепени суд ће узети у обзир и чињеницу да је тужилац државни службеник и да зато мора имати већи степен толеранције, у односу на критику, ако је иста у вези са вршењем послова који су му поверени.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа - судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић